

ASPECTE ALE ACTIVITĂȚII MISIONARE A BISERICII ORTODOXE ÎN LUMEA SECULARIZATĂ

Preot lect. univ. dr. MARIUS FLORESCU

Activitatea social-filantropică a Bisericii lui Hristos, care este de fapt corelația și interdependența dintre Euharistie și filantropie, este o parte esențială a ceea ce se numește *Liturghia de după Liturghie*, care este continuarea părții duhovnicești din cadrul Sfintei Liturghii în planul vieții de zi cu zi. Pe de altă parte, referindu-ne doar la rugăciunea domnească, a ne ruga pentru pâine înseamnă totodată a ne strădui să și împărțim pâine.

Dacă în timpul comunismului Biserica Ortodoxă a fost forțată să devină un ghetou liturgic, acum trebuie tot mai mult să își redescopere dimensiunea acțiunii de caritate, ce îi este proprie prin însăși structura ei divino-umană. Nu mai este pentru nimeni o surpriză faptul că civilizația contemporană, în general și societatea noastră românească traversează, datorită secularismului, o criză moral-spirituală evidentă.

Privind realitățile din societatea românească, unul dintre ierarhii Bisericii noastre a arătat mai demult că: „în mare suferință se află nu numai semeni de-ai noștri, ci întreg poporul nostru, ne-am eliberat de dictatură, dar ne vindem resursele solului și subsolului, câștigăm drepturi, dar ne pierdem responsabilitatea, vrem să fim cunoscuți în lume, dar ne uităm istoria, nu avem nevoie de vize pentru a ne părăsi patria, vrem să trăim mai bine, dar ne distrugem natura, nu mai vrem copiii nedoriți, dar îi lăsăm la voia întâmplării pe cei doriți, scoatem icoanele și credința din școli, dar îngăduim libertinajul și pornografia, le oferim copiilor tehnologii moderne, dar îi educăm în vulgaritatea străzii, dar și a mediilor de informare, îi deprindem cu televiziunea și internetul, dar îi lipsim de creativitate, vrem să se afirme dar nu-i învățăm solidaritatea, vrem să se bucure de viață, dar nu le dăm exemplu de iubire, le dorim copiilor un viitor fericit, dar nu-i îndemnăm spre Dumnezeu, care este fericirea deplină” (Mitropolit Laurențiu Streza, *Învierea sau biruința prin iubire*, „Revista teologică”, nr. 2/2008, p. 11).

Acum suntem liberi să ne organizăm acțiunea social-misionară, dar trebuie să reflectăm la faptul că libertatea este un mare dar, însă, în același timp și o mare responsabilitate. Libertatea creștină are specific faptul că poartă pe ea semnul crucii, ceea ce presupune răstignirea egoismului nostru personal și

comunitar, fiind deci vorba de o libertate care se implică în plan social în mod responsabil. În libertate, clerul, păstrând responsabilitatea majoră pe care o are, aceea de a ne învăța și ajuta să căutăm mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și toți membrii Bisericii trebuie să-și asume responsabilitatea pentru viața acesteia, conferită prin participarea la Sfintele Taine, mai ales la Taina Botezului, ca lepădare de satana și unire cu Hristos, în fiecare zi. Grija aceasta pentru întreaga viață a Bisericii trebuie cultivată mai mult, căci Biserica este „locul în care se mântuiesc cei ce sunt sortiți pieiri” (cf. Sfântului Efrem Sirul).

De fapt, în condiții de libertate și într-un context social nou în care Biserica își exercită misiunea sa, există și mereu apar noi probleme și aspecte față de care Biserica nu poate rămâne indiferentă și nu poate rămâne în izolare. S-a remarcat de pildă că multă vreme clericii și intelectualii au stat într-un fel de expectativă reciprocă. Este necesar ca fiecare parte să pășească în întâmpinarea celeilalte. Intelectualii să intre în Biserică, să caute să înțeleagă și să trăiască bogăția credinței ortodoxe, profunzimea ei deosebită. Clericii la rândul lor trebuie să-i caute, să se constituie în exemple vii, să-i aducă la Biserica, să le explice Liturghia ca jertfă continuă a lui Hristos pentru noi, jertfă din care ne împărtășim în mod comunitar. Desigur că este de la sine înțeles că preotul trebuie să aibă astăzi o cât mai bună pregătire intelectuală. El trebuie să fie mereu pe teren, dar și cu cartea în mână, citind și învățând pe oameni taina Sfintei Treimi, mesajul jertfei Mântuitorului pentru orice om și păcătos și sfințirea vieții prin lucrarea Duhului Sfânt.

Privitor la activitatea pastorală din parohie s-a arătat că „viitorul creștinismului stă și cade cu sfințenia creștinilor și vrednicia preoților” (Tudor Popescu *Meditații teologice*, București, Ed. Arhiepiscopiei, 1997, p. 57). În legătură cu vrednicia preoților s-a accentuat și se accentuează caracterul profetic al preoției, arătându-se că în Vechiul Testament preotul era una, iar profetul era alta. Preotul era reprezentantul oficial al autorității religioase instituit după anumite rânduieli consacrate și îndeplinind o funcție precisă, formată din rânduieli exacte. Spre deosebire de preot, profetul este o apariție stranie, tulburătoare, incomodă, revoluționară, el apare pe neașteptate, biciuind, muștrând, amenințând și înfingând cu extraordinară îndrăzneală sulite de foc ale cuvântului lui Dumnezeu în viața celor ce cu gura doar mai cunoșteau pe Iahve, Domnul cerului și al pământului. În Noul Testament, spre deosebire de Vechiul, preotul are privilegiul de a purta și prerogativele profetului, adică prerogativele omului aflat într-o neobișnuită tensiune interioară, care îi interzice în mod hotărât să se lase nivelat de tipicul vieții cotidiene. Obsedat de viziunea Împărăției lui Dumnezeu, preotul-profet nu se lasă niciodată mulțumit cu starea

lucrurilor din jurul său, ci cu sufletul luminat și încălzit de strălucirea acelei împărății, se va arăta a fi un suflet fierbinte cu credință de cremene, cu îndrăzneală eroică, cu pătrundere de spirit, neastâmpăr sfânt și oroare de comoditate. Mai mult ca oricând, obștea ortodoxă românească are nevoie de preoți profeți. Funcția gospodărească, economică o mai poate împlini și altcineva, pe cea profetică însă nimeni altul decât preotul, cine altul decât preotul-profet ar putea face ca Domnul Iisus Hristos să fie luat în seamă; învățătura Lui să nu mai fie dată la o parte ca un lucru perimat, iar Împărăția lui Dumnezeu să fie înfățișată cu putere lumii. Astfel, pentru preotul conștient de misiunea lui, punerea în lucrare a misiunii sale profetice este o datorie de cea mai vie actualitate (cf. Pr. Prof. Dr. Dumitru Belu, *Funcția etică a asociațiilor religioase ortodoxe*, „Altarul Banatului”, nr. 9-10/1946, p. 209-210).

În altă ordine de idei, misiunea Bisericii în lume cuprinde trei acțiuni principale, din care se desprind încă altele:

- propovăduirea Evangheliei;
- rugăciune - cult - Liturghie;
- angajament social în numele lui Hristos.

Faptul că Bisericii i-a fost îngrădită timp de 50 de ani de comunism acțiunea de propovăduire a Cuvântului lui Dumnezeu, pentru a nu fi promovată credința, trebuie să determine acum o consolidare a catehezei parohiale, fiindcă o generație întreagă de credincioși nu au orientarea necesară și corectă în duhul ortodoxiei. Cu mai mulți ani în urmă, cunoscutul teolog Alexander Schmemmann se referea la faptul că „ceea ce trebuie să propovăduim noi astăzi este convertirea la creștinism, aceasta este singura cale ce ne scoate din impasul în care a fost adusă lumea, prin eșecul creștinilor de a fi cu adevărat creștini” (*Biserică, lume, misiune*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2006, p. 45). De aici rezultă necesitatea unei catehizări eficiente, pe măsură să impulsioneze și să anime sfințenia vieții lui Hristos în multiplele realități ale vieții cotidiene. S-a subliniat pe bun drept că ceea ce propovăduiește credința creștină „nu este un set de idei, doctrine morale, metafore tulburătoare și filosofii abstracte, ci este credința în Hristos Cel viu, care este Persoană. Fără această credință ne putem numi oricum, dar numai creștini nu prea... Faptul că oamenii nu înțeleg acest lucru, nu este neaparat o dovadă a lipsei lor de credință, ci ne arată că este necesară multă muncă de catehizare, pentru a restabili trăirea credinței și a adevărului divin revelat în viața credincioșilor. Acest lucru nu se face într-un mod mecanic, ci cu foarte multă grijă și înțelepciune duhovnicească, astfel încât credincioșii să fie pătrunși de adevărul de credință, pentru ca el să lumineze în toate aspectele vieții lor, atât în cele duhovnicești, cât și cele materiale, sociale

și familiale” (Laurențiu Gheorghe, *Credință și sondaje*, „Ziarul Lumina”, vineri 11 noiembrie 2011, p. 10).

În cadrul aceleiași activități catehetice a Bisericii se încadrează și predarea religiei în școli. Aceasta reprezintă un dar al lui Dumnezeu, de aceea trebuie fructificat după importanța pe care o are pentru viitorul Bisericii. Încă de la început s-a subliniat că nu putem rămâne numai la aspectul didactic al religiei în școală, fiindcă educația creștină are particularitățile ei bine definite. După cum a arătat Preafericitul Părinte Patriarh Daniel „transmiterea credinței este o operă extrem de importantă, atât în familie cât și în instituțiile sociale, publice. Astfel, o mare Litughie a Cuvântului se săvârșește în școli, este un serviciu imens pe care profanul îl aduce Bisericii prin faptul că se implică în transmiterea religiei și formarea spirituală a poporului. Este nevoie să conștientizăm sfințenia acestei misiuni. După cum arată un duhovnic al Bisericii noastre: *Cuvântul trebuie trecut de la nivelul de informație la nivelul de împărtășanie, de trăire în comuniune* (Rafail Noica). În acest context se cuvine să arătăm că profesorul de religie nu transmite numai cunoștințe ci și convingeri care pornesc de la starea lui duhovnicească. Predarea religiei în școlile de stat nu este deci o simplă reluare a tradiției (în sensul că s-a mai predat cândva religia în școli) ci reprezintă o Litughie în istorie, un eveniment, un fel de Rusalii în viața unui popor” († Daniel, Patriarch of the Romanian Orthodox Church, *Confessing the Truth in Love. Orthodox Perceptions of Life, Mission and Unity*, Basilica, Bucharest, 2008, pp. 31-31).

O atenție deosebită trebuie să se acorde formării viitorilor preoți și cadrelor didactice din școlile de teologie. Un alt ierarh al Bisericii noastre arăta, referindu-se în mod special la „viața de studiu și de rugăciune” din școlile teologice că trebuie să primeze viața de rugăciune, aceasta trebuind să fie plasată înaintea studiului. Studiul se inspiră din viața liturgică, din rugăciune. Când se inversează acest raport nu ne putem aștepta decât la un dezastru pe care îl vedem sub ochii noștri (Mitropolit Serafim Joantă în *Tinerețe, ideal, Biserică*, A.S.C.O.R. Sibiu, Editura Agaton, Făgăraș, 2002, p. 14).

Din cele până aici expuse vedem că întreaga misiune a Bisericii trebuie orientată pastoral, spre a da hrană și spre întreține viața cu adevărat creștină. Avem nevoie de o eclesiologie pastorală și de o teologie pastorală în general, nu doar de o disciplină pastorală. (cf. I. Bria, *Eclesiologia pastorală*, „Studii teologice”, nr. 1-4/1979). Credincioșii trebuie orientați spre o participare activă la viața Bisericii, fiecare trebuind să conștientizeze că Biserica îi aparține, că ea este bucuria vieții lui. Sfântul Ignatie Teoforul îndemna: „veniți la Biserică, veniți la Litughie. Nu lipsiți Trupul lui Hristos de unul din mădulele sale, nu-

L lipsiți de ceva ce îi aparține Lui”. Desigur, nu e vorba aici doar de o simplă idee morală sau moralizatoare, în sensul că este obligatoriu să participăm la slujbe, ci este vorba de a conștientiza că fără fiecare dintre noi care suntem botezați în Biserică, lipsește ceva din comunitatea și vivacitatea Bisericii. Este deci nevoie acolo și de rugăciunea și implicarea mea, așa cum și eu am nevoie de rugăciunea și implicarea altora pentru mine.